

nota
TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW

Reactie rapport Rathenau Instituut 'NWO programma's voor vrij onderzoek'

**Onderzoek en
Wetenschapsbeleid**

Van

Persoonsgegevens

Datum

20 september 2024

Referentie

48106749

Bijlagen

1. Kamerbrief RI rapport NWO programma's voor vrij onderzoek
2. Rapport 'NWO programma's voor vrij onderzoek'

Intern OCW afgestemd

OWB

Aanleiding

De vaste commissie voor OCW heeft u om een reactie gevraagd op het rapport 'NWO programma's voor vrij onderzoek' van het Rathenau Instituut. Deze reactie is voor de zomer uitgesteld naar september. Het streven is de brieven op tijd voor het commissiedebat Wetenschapsbeleid van 3 oktober naar de Tweede Kamer te sturen.

Geadviseerd besluit

Bijgaande brief ondertekenen.

Kernpunten

'NWO programma's voor vrij onderzoek': u geeft aan dat u een transparante budgetverdeling over domeinen en de aandacht voor domeinoverstijgend onderzoek belangrijk vindt en u ondersteunt de voorgestelde pilot van NWO om de budgetverdeling aan te passen. Hierbij legt u ook een koppeling met de belastbaarheid van het wetenschapssysteem en geeft u aan dat u betrokken wil blijven bij de pilot en verder in gesprek gaat met NWO en UNL naar aanleiding van eerdere voorstellen die zij hebben gedaan over systeemdruk (zie toelichting).

Toelichting

- Dit rapport is tot stand gekomen op verzoek van NWO. Het rapport gaat over de grondslagen voor de verdeling van budget voor ongebonden, nieuwsgierigheidsgedreven onderzoek over vier wetenschappelijke domeinen door NWO.
- NWO heeft op basis van de bevindingen in het rapport besloten 20% van het budget van het NWO Talentprogramma vanaf 2025 bij wijze van pilot op een andere manier te verdelen.
- Ook gaat het rapport in op de vraag hoe een aandeel van het NWO-budget bepaald kan worden voor domeinoverstijgend onderzoek.
- Een dergelijke herverdeling wordt gelinkt aan het beheersen van systeemdruk. Daarvoor is het integraal plan 'verlagen druk op het systeem' van NWO en UNL uit 2020 relevant:
  - Dit betreft een gezamenlijk plan van aanpak waarin UNL en NWO aangaven welke maatregelen zij nemen om de druk op het systeem

omlaag te brengen. Het plan is gericht op het beheersen van de aanvraagdruk en het verbeteren van de onderzoekscultuur.

- Voorbeelden van maatregelen uit het plan zijn: implementeren van Erkennen & Waarderen, versterking van de Universitaire Research Support Services, betere informatievoorziening, doorlopend indienen en beperken her-indiening. Twee maatregelen zouden nog worden onderzocht: quota bij NWO en vormen van voorselectie aan universiteiten. Sommige maatregelen zijn doorgevoerd, andere zijn werk in uitvoering of gepauzeerd.
- NWO en UNL benadrukken in het plan dat het systeem ook knelpunten bevat die alleen kunnen worden weggenomen met extra middelen, een betere balans tussen de eerste en tweede geldstroom en door het ontvlechten van de sterke verhevenheid van deze geldstromen.
- OWB gaat met NWO en UNL in gesprek over de voortgang en eventuele actualisatie van dit plan en bespreekt daarin ook de effecten van de pilot bij NWO.

Datum

20 september 2024

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

-